

dnje mesto v neoliberalni epistemologiji zasedejo teorije človeškega kapitala, področje izobraževanja.

Izobraževanje kot kapitalaska naložba (Drucker)

Peter Drucker je drugače bolj znan po svojem prispevku k menedžerski vedi, a v delu *The Landmarks of Tomorrow*, ki je prvič izšlo leta 1959, je poleg izuma termina »znanjski delavec« (*knowledge worker*) podal tudi pomembne nastavke za kasnejšo teorijo človeškega kapitala, ki so jo, čeprav večinoma brez eksplicitnega sklicevanja na Druckerja, razvijali Becker, Friedman, Machlup in drugi. Druckerjeva teorija znanjskega dela, družbe znanja in človeškega kapitala je pomembna zato, ker temelji na nenavadni reinterpretaciji ekonomske zgodovine Zahoda in zaradi središčne vloge, ki jo v tej teoriji (kot v kasnejših t. i. novih teorijah rasti) zaseda problem produktivnosti.

Druckerjeva ekonomska zgodovina Zahoda je reinterpretacija klasičnih teorij konsektivnega menjavanja različnih načinov produkcije vse do kapitalizma glede na družbeno distribucijo izobrazbe oziroma izobraženosti. Klasično shemo lovstvo in nabiralništvo → antično sužnjelastništvo → fevdalizem → kapitalizem, kjer so osnovno hevristično sredstvo ekonomske zgodovine produkcijska razmerja oziroma način organizacije produkcije, pri Druckerju zamenja enostavnejša shema odnosa med izobraženim in neizobraženim delom prebivalstva, kar pomeni, da imamo v dosednji ekonomski zgodovini opravka le z dvema produkcijskima načinoma.

Prvi zajema tako antiko kot fevdalizem kot kapitalizem do petdesetih let dvajsetega stoletja – produktivno delo opravlja podrejeni del prebivalstva – ne glede na to, ali so to antični sužnji, srednjeveški tlačani ali proletarci zgodnjega kapitalizma –, ki mu vlada izobražena elita, ki sama ne dela in ni produktivna (Drucker, 1996: 115). Ekonomski sistem je po Druckerju ves ta čas temeljil na omejevanju dostopa do izobraževanja, na pojmovanju znanja kot privilegija elit ter na izobraženosti kot nasprotju produktivnega ali manualnega dela, se pravi, na striktni družbeni delitvi dela, po kateri je produktivno delo manualno in neproduktivno intelektualno.

organizacij, ki so v devetdesetih prinašale evangelij višjega načela ter specifično neoliberalno razumevanje demokracije v od vojne in tranzicije opustošene postsocialistične dežele. Morda je ravno tranzicijska civilna družba najboljši primer zgoraj omenjene neoliberalne družbene delitve dela: nevladne organizacije običajne ljudi spodbujajo, naj ne razmišljajo preveč in naj se osredotočijo na reševanje delnih in fragmentarnih problemov (*issues*) ter jih »opolnomočujejo« za prilagajanje na krizo družbene reprodukcije, s čimer aktivno deaktivirajo potencialno nevarne politične potenciale množic, medtem ko za kapitalistično planiranje na najvišji državni ravni skrbita Evropska komisija in Mednarodni denarni sklad.